

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa predkladá ako iniciatívny materiál.

V súčasnosti je úhrada súdnych poplatkov a správnych poplatkov zabezpečená prostredníctvom technického vybavenia prevádzkovateľa systému, ktorú podľa citovaných právnych predpisov vykonáva právnická osoba v 100 % vlastníctve štátu, ktorá v minulosti zabezpečovala predaj a distribúciu kolkových známok (túto definíciu spĺňa Slovenská pošta, a. s.). Zámerom Ministerstva financií Slovenskej republiky je rozšírenie centrálnej evidencie poplatkov aj do pôsobnosti Štátnej pokladnice prostredníctvom jej informačného systému.

Cieľom návrhu zákona je zabezpečenie možnosti úhrady súdnych poplatkov a správnych poplatkov, buď prostredníctvom technického vybavenia Štátnej pokladnice, alebo prostredníctvom prevádzkovateľa systému (Slovenská pošta, a. s.). Súčasťou legislatívnej zmeny je úprava režimu vedenia centrálnej evidencie poplatkov Ministerstvom financií SR a zrušenie režimu delenia správnych orgánov, súdov, orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry na orgány zapojené a orgány nezapojené do centrálneho systému evidencie poplatkov (všetky dotknuté orgány budú zapojené do jedného alebo druhého centrálneho systému evidencie poplatkov, pokiaľ v zákone nie je ustanovené inak).

Tento legislatívny zámer bude po účinnosti zákona pretavený do projektovej prípravy výberu súdnych poplatkov a správnych poplatkov prostredníctvom Štátnej pokladnice v rámci funkčného rozšírenia informačného systému pre systém Štátnej pokladnice s využitím technického vybavenia v súlade s alternatívou 4 štúdie realizovateľnosti eKolak na roky 2024 – 2034, ktorá je zverejnená na webovom sídle Ministerstva financií SR: <https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/platobny-system-uhradu-spravnych-sudnych-poplatkov/>. Tento projektový zámer predpokladá in-sourcing základných činností štátu, pričom po počiatočných investíciách do náhradného riešenia výberu správnych poplatkov a súdnych poplatkov sa predpokladajú významné prevádzkové úspory na strane výdavkov štátu, pozitívny vplyv na konsolidáciu verejných financií a riadenie štátneho dlhu.

Súčasťou návrhu zákona je aj legislatívno-technická úprava niektorých ustanovení na základe skúsenosti z aplikačnej praxe.

Návrh zákona bol predložený na medzirezortné pripomienkové konanie v termíne od 25. marca 2025 do 14. apríla 2025, v rámci ktorého bolo vznesených 86 pripomienok, z toho 12 zásadných. Zásadné pripomienky uplatnila Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo dopravy SR, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Klub 500. Všetky zásadné pripomienky boli prerokované v rámci rozporových konaní, ktoré sa konali od 21. mája 2025 do 29. mája 2025. Rozpory boli odstránené a materiál sa predkladá bez rozporov.

Návrh zákona bol predložený na vnútrokomunitárne pripomienkové konanie podľa Čl. 17 ods. 2 Legislatívnych pravidiel vlády SR. Vnútrokomunitárne pripomienkové konanie sa konalo od 1. júla 2025 do 11. augusta 2025, v rámci ktorého Európska centrálna banka na

základe článku 127 ods. 4 a článku 282 ods. 5 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a na základe článku 2 ods. 1 rozhodnutia Rady 98/415/ES vydala svoje „Stanovisko z 11. augusta 2025 o horných hraniciach pre platby súdnych a správnych poplatkov v hotovosti a obmedzeniach týkajúcich sa ich prijímania (CON/2025/21)“. Stanovisko bude uverejnené na webovom sídle EUR-lex pod číslom CON/2025/21. V rámci tohto stanoviska Európska centrálna banka uvádza:

- V predkladacej správe ani v dôvodovej správe návrhu zákona sa neuvádza analýza verejného záujmu na zachovaní hranice vo výške 300 eur, ani sa nevysvetľuje prečo je táto horná hranica primeraná sledovanému verejnému záujmu.
- Súdny dvor Európskej únie uznal, že je vo verejnom záujme, aby peňažné dlhy voči verejným orgánom mohli byť platené spôsobom, ktorý im nespôsobí neprimerané náklady brániace poskytovanie verejných služieb pri čo najnižších nákladoch. Európska centrálna banka však zastáva názor, že predkladateľ nepreukázal, že by správne a súdne orgány mali neprimerané náklady v súvislosti s platbami nad 300 eur a stanovená hranica pre platby v hotovosti musí byť primeraná sledovanému verejnému záujmu. Predkladateľ návrhu neposkytol žiadny odhad podielu súdnych poplatkov a správnych poplatkov, ktorí by nebolo možné uhradiť v hotovosti.
- Európska centrálna banka si je vedomá existencie obmedzenia prijatia hotovosti na súdnych orgánoch a správnych orgánoch, ak na tento spôsob platby nemajú vytvorené technické podmienky. Európska centrálna banka zastáva názor, že umožnenie nevytvorenia technických podmienok na prijatie hotovostnej platby na súdnych orgánoch a správnych orgánoch bez ďalšieho usmernenia nemožno považovať za primerané obmedzenie platieb v hotovosti ako zákonnom platidle.
- Európska centrálna banka uvádza, že vysvetlenie Ministerstva financií SR k úhrade súdnych poplatkov alebo správnych poplatkov v hotovosti v sume nad 300 eur do 15 000 eur môže podliehať dodatočným poplatkom, preto ich nemožno považovať za rovnocenné s platbou v minciach a bankovkách.
- Európska centrálna banka preto zastáva názor, že predkladateľ návrhu dostatočne neposúdil primeranosť hornej hranice pre platby v hotovosti a možnosť nevytvorenia technických podmienok na prijímanie hotovosti na súdnych orgánoch a správnych orgánoch. Slovenské orgány by mali zvážiť akékoľvek obmedzenia platieb v hotovosti a mali by zohľadniť kritériá stanovené Súdnym dvorom Európskej únie tak, aby obmedzenia boli vhodné na dosiahnutie potrebných verejných záujmov.

Ministerstvo financií SR v rámci svojho stanoviska k vnútrokomunitárnemu pripomienkovému konaniu dňa 1. júla 2025 okrem iného vysvetlilo, že:

- Novely zákona o súdnych poplatkoch a zákona o správnych poplatkoch nemenia spôsoby platby, ani platobný systém. Legislatívne znenie sa v súvislosti s doplnením nového centrálného systému evidencie poplatkov Štátnej pokladnice uvádza nanovo, čo môže evokovať dojem novej právnej úpravy.
- Úhrada v hotovosti sa umožňuje týmito platobnými kanálmi:
 - priama platba v hotovosti do sumy 300 eur na orgáne verejnej moci cez technické zariadenia prevádzkovateľa systému (alebo po novom aj technické zariadenie Štátnej pokladnice); je ním najmä hotovostný kiosk (alebo hotovostný automat) a hotovostná priehradka úradu (ak je zriadená),
 - priama platba v hotovosti do sumy 300 eur na pobočke Slovenskej pošty cez technické zariadenie „APONET“, ktoré vydáva „potvrdenie o úhrade poplatku“ (známy aj ako eKolo), v budúcnosti cez hotovostného platobného partnera Štátnej pokladnice,
 - platba v hotovosti poštovou poukážkou v sume do 15 000 eur (univerzálne vždy),

- hotovostný vklad na účet prevádzkovateľa systému (alebo po novom na účet Štátnej pokladnice) v banke v sume do 15 000 eur (univerzálne vždy).
- Z uvedeného vyplýva, že obmedzenie na platbu súdnych poplatkov a správnych poplatkov je v súčasne platnom a účinnom znení predmetných právnych predpisov ako aj v navrhovanom znení len na platbu v hotovosti na mieste (t. z. priamo na úrade). Inak je platba v hotovosti poplatníkom prístupná v sume do 15 000 eur.
- Platby štátu a iným orgánom verejnej moci sa štandardne neplatia v hotovosti (citované príslušné ustanovenia daňového poriadku a zákona o sociálnom poistení).
- Všeobecné nerozširovanie platby v hotovosti v režime 24/7 na každom súdnom orgáne a správnom orgáne je limitované nákladovou náročnosťou.

Napriek tomu sa Ministerstvo financií SR ako predkladateľ návrhu zákona stotožnilo s názorom Európskej centrálnej banky, a preto vo vlastnom materiáli upravilo ustanovenie čl. I § 9 ods. 5 a čl. III § 7 ods. 7 a primerane doplnilo odôvodnenie aj v osobitnej časti dôvodovej správy a to nasledovne:

- Hranica sumy poplatku na úhradu v hotovosti na technickom zariadení umiestnenom na súdnom orgáne alebo správnom orgáne sa zvyšuje z 300 eur na 500 eur. Uvedené zvýšenie reflektuje na všeobecné zvýšenie cenovej hladiny od zavedenia meny euro v Slovenskej republike (1.1.2009), ktorá kumulatívne do júna 2025 v SR bola vo výške 63,8%. Z celkového počtu 3 936 služieb platných v roku 2024 a vytvorených z celkových kombinácií položiek sadzobníka správnych poplatkov a sadzobníka súdnych poplatkov sa pri hranici 300 eur dá v hotovosti uhradiť 3 241 služieb (82,3%) a pri zvýšení tejto hranice na 500 eur sa tento počet zvýši na 3 463, t. j. 88,0% z nich.
- Zároveň sa ustanovuje, že cez technické zariadenie prevádzkovateľa systému umiestneného na pošte a technické zariadenie zmluvnej strany Štátnej pokladnice (tzv. hotovostný partner) bude možné uhradiť poplatky až do výšky 15 000 eur, čo je horná hranica hotovostnej platby podľa zákona o obmedzení platieb v hotovosti.
- Týmto sa plne vyhoví možnosti používania zákonného platidla do stanovenej sumy bez obmedzenia a bez znášania dodatočných poplatkov, pričom sa taktiež zohľadňuje názor Súdneho dvora Európskej únie, podľa ktorého členský štát môže regulovať administratívne postupy.

Vo vzťahu k názoru Európskej centrálnej banky, že predkladateľ návrhu dostatočne neposúdil možnosť nevytvorenia technických podmienok na prijímanie hotovosti na súdnych orgánoch a správnych orgánoch a že slovenské orgány by mali zvážiť akékoľvek obmedzenia platieb v hotovosti a mali by zohľadniť kritériá stanovené Súdny dvorom Európskej únie tak, aby obmedzenia boli vhodné na dosiahnutie potrebných verejných záujmov, Ministerstvo financií SR uvádza nasledovné doplnenie odôvodnenia takto nastaveného verejného záujmu:

- Ekonomická nákladovosť výberu správnych a súdnych poplatkov bola komplexne zhodnotená v Štúdii realizovateľnosti služby eKolok na roky 2024 – 2034, ktorá je zverejnená na webovom sídle Ministerstva financií SR: <https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/platobny-system-uhradu-spravnych-sudnych-poplatkov/>
- V rámci CBA analýzy sa posudzovali 4 varianty riešenia s rôznym počtom platobných zariadení. Osobitne sa k efektívnosti zariadenia venuje kapitola 8.3., ktorá konštatuje: „Ako optimálna hranica na inštaláciu kiosku v budúcnosti sa preto javí lokalita (úrad), na ktorej sa realizuje viac ako 3,7 hotovostných platieb za hodinu.“
- V zjednodušenej forme, platba v hotovosti na súdnych orgánoch a správnych orgánoch je možná cez hotovostné kiosky alebo SW pokladňu (pri ktorej si orgán zabezpečí pokladníka, technické a bezpečnostné zázemie na vlastné náklady). Hotovostných kioskov je v súčasnosti prevádzkovaných 173 ks, pričom už došlo k zníženiu ich počtu o 102 ks (pôvodne ich bolo 275 ks). Dôvodom bola ich nízka využívanosť, pretože

v mnohých prípadoch náklady na odpis a prevádzku zariadenia presahovali uskutočnené platby (t. j. príjem do štátneho rozpočtu). Dané sa týkalo najmä súdov a súdnych orgánov, kde sa platby realizujú najmä na základe platobného predpisu so samotnou úhradou inými platobnými kanálmi ako priamo na súde. Nákladovosť platobných zariadení vo vzťahu k ich využívaniu sa naďalej skúma, a preto v rámci zverejnenej štúdie bol schválený variant 4, ktorý ráta s ďalším optimalizovaním počtu platobných zariadení.

- Zabezpečenie hotovostných platobných zariadení na všetkých lokalitách súdnych orgánov a správnych orgánov, ktorých je 688, by si žiadalo dovybavenie hotovostnými kioskami v počte nie menej ako 550 ks ďalších zariadení, alternatívne úplne alebo čiastočne poveriť 550 zamestnancov týchto úradov agendou hotovostných úhrad. V číselnom vyjadrení by si to pri zabezpečení plného počtu kioskov vyžadovalo dodatočné finančné náklady v sume 13,1 mil. eur ročne, alebo pri 550 FTE pokladníkov v mzdových a materiálnych výdavkoch v sume 10,2 mil. eur ročne (resp. menej podľa úväzku pokladníka).
- Ministerstvo financií SR aktívne sleduje náklady na výber súdnych poplatkov a správnych poplatkov. Ako optimálny cieľ nákladovosti k príjmom je stanovená hranica pod 5%. Napríklad v roku 2024 boli náklady na službu eKoloK vo výške 8,3 mil. eur, pričom priemer rokov 2016 – 2023 bol 10,0 mil. eur ročne. Ministerstvo financií SR považuje za primárny verejný záujem optimalizáciu verejných výdavkov, ako aj efektívnosť, účelnosť a hospodárnosť vynaložených finančných prostriedkov štátneho rozpočtu s ohľadom na konsolidáciu verejných financií.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, s nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, inými právnymi predpismi Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná a s právom Európskej únie. Tento súlad je spracovaný formou doložky zlučiteľnosti.

Návrh zákona má dočasne negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, ktorý sa po insourcingu činností spojených s úhradou súdnych poplatkov a správnych poplatkov pretaví do finančnej úspory pre štátny rozpočet (viď analýza vplyvov na rozpočet verejnej správy). Návrh má pozitívny vplyv na informatizáciu spoločnosti, nakoľko sa predpokladá dodanie nových komponentov informačných systémov Štátnej pokladnice, ktoré budú slúžiť na účely vedenia centrálného systému evidencie poplatkov a zabezpečenie ich úhrad nielen v listinnej, ale aj elektronicky vybavovanej agende. Návrh zákona v sledovanom horizonte nemá vplyv na podnikateľské prostredie – výška samotných poplatkov sa návrhom nemení a Slovenská pošta, a. s. má zabezpečený kontrakt do apríla 2029, s možnosťou jeho predĺženia až o ďalších päť rokov. Návrh zákona má pozitívny vplyv na služby verejnej správy pre občana. Návrh zákona nemá sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.